

A validáció, a tanulási eredmények és a képesítések kapcsolata a mindennapi életben

A munkaerőpiaci boldogulás szempontjából kiemelt jelentősége van a képesítésnek, amely a formális oktatási rendszerben szerzett tanulási eredmények hivatalos elismerésének bizonyítéka. A képesítések megszerzésének feltétele az értékelési és hitelesítési folyamat (pl. érettségi vizsga, szakmai vizsga, záróvizsga) eredményes teljesítése, amelynek során az arra felhatalmazott illetékes bizottság vagy szervezet megállapítja, hogy az egyén elérte az adott követelményeknek megfelelő tanulási eredményeket. A formális képesítések a Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) által meghatározott kompetenciaszinthez kapcsolódnak, és a bizonyítvány vagy oklevél minden esetben tartalmazza az adott képesítés MKKR-szintjét. A képesítések MKKR-be való besorolása egyértelművé és átláthatóvá teszi a képesítések egymáshoz való viszonyát, és megkönnyíti az összehasonlításukat.

A felnőttek életük során nemcsak iskolában, hanem számos más helyen és formában is fejleszthetik a kompetenciáikat. Az iskolai kereteken kívül, úgynevezett nemformális környezetben, például a fizetett vagy önkéntes munka, ház körüli vagy hobbitevékenység, tanfolyam, konferencia, Erasmus+ mobilitási gyakorlat vagy önálló tanulás során szerzett kompetenciák ugyanolyan értékesek, mint azok, amelyeket iskolarendszerű képzésben sajátít el az egyén. Azonban sokszor problémát okoz, hogy ezeket a kompetenciákat a felnőtt általában nem tudja megbízható módon (például dokumentumokkal) igazolni.

A képesítések tanulásieredmény-szemléletű megközelítése és a validáció kulcsszerepet játszik az iskolán kívül szerzett kompetenciák értékelésében és elismerésében, ami rugalmasabbá és méltányosabbá teheti az oktatási rendszert. Az elmúlt évtizedben számos kezdeményezés indult az Európai Unióban a rugalmas tanulási és életpályautakat támogató eszközök fejlesztésére és tagországi alkalmazására. A Magyarországon is széles körben használt MKKR- vagy Europass-portfólió azt szolgálja, hogy a különböző formákban szerzett tanulási eredmények és képesítések egymással összehasonlíthatóak és elismertethetőek legyenek. Ezt a folyamatot támogatja a validáció is, amelynek során a nemformális tanulásból származó tanulási eredményeket a képző intézmény felméri, értékeli és beszámít(hat)ja egy formális tanulási folyamatba. Az egész életen át tartó tanulást támogató mobilitási eszközök segítik a felnőtteket, hogy a szükségleteikhez és igényeikhez legjobban igazodó, rugalmas képzési formákat tudjanak igénybe venni, és hogy láthatóvá tételük és elismertetésük révén értéket adjanak a nemformális úton szerzett kompetenciáiknak.

Mi a validáció?

A validáció az egyén által bármilyen formában és módon megszerzett, dokumentumokkal nem igazolt tanulási eredmények felmérésének, értékelésének és tanúsításának folyamata. A validáció célja, hogy a felnőtt által birtokolt, de nem dokumentált tanulási eredményeit láthatóvá tegye, és értéket adjon nekik, hogy elismertethetőek legyenek a formális képzésben

vagy a munkaerőpiacon. A validációval rugalmasabbá válhat a felnőtt számára egy új képesítés megszerzése, mivel a felmért és értékelt tanulási eredményeit beszámíthatják a képzési folyamatba.

Magyarországon a validáció helyett „az előzetesen megszerzett tudás felmérése és beszámítása” kifejezés terjedt el a köztudatban. A hatályos jogszabályok valamennyi oktatási szférában lehetővé teszik az előzetesen megszerzett tudás és munkatapasztalat felmérését, illetve a formális képzési folyamatba való beszámítását. Az előzetes tudás lehet olyan, amit dokumentumokkal (például tanúsítvánnyal) tud igazolni a felnőtt, mert egy tanfolyami képzésben már tanulta az adott ismereteket, de lehet olyan is, amiről nincs igazolása, mert nem oktatási intézményben szerezte meg. A szakképzettséget adó felsőoktatási vagy szakképzési képzésre, illetve a szakképesítéshez vezető felnőttképzésre jelentkező felnőtt kérheti előzetes tudásának és munkatapasztalatának felmérését és beszámítását. Ennek alapján az adott modul, tantárgy, tananyagegység elsajátítására irányuló képzési rész alól a képzésre jelentkezőt fel lehet menteni, így a felnőtt tanuló a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt tudja teljesíteni.

Tanulásieredmény-szemléletű képesítési követelmények

A validáció előfeltétele, hogy a képesítések követelményei tanulási eredményekben legyenek meghatározva. Magyarországon az utóbbi néhány évben terjedt el a tanulási eredmény szemlélete a képzéstervezésben. A felsőoktatásban 2017-től, a szakképzésben és a felnőttképzésben 2020-tól vált általánossá a képzések kimenet felőli szabályozása. Ez azt jelenti, hogy a felsőoktatási, szakképzési és felnőttképzési szakképzettségek és szakképesítések képzési és kimeneti követelményei tanulási eredményekben határozzák meg az adott képesítéshez vezető képzés tanulmányi és vizsgakövetelményeit.

A tanulási eredmények egy adott szakterület eredményes és autonóm műveléséhez szükséges kompetenciákat határozzák meg. A tanulási eredmények arra vonatkozó elvárások, követelmények, hogy a tanuló a képzés vagy annak egy szakasza elvégzésével milyen feladatok és tevékenységek ellátására lesz képes, és hogy az adott tevékenységet milyen minőségben és milyen mértékű önállósággal, illetve felelősségvállalással képes ellátni. A képesítések tanulási eredményei az MKKR kategóriáihoz illeszkedő négy kompetenciaelem (képeség, tudás, attitűd, autonómia-felelősség) kontextusában határozzák meg az adott szakma, illetve szakképesítés tanulási szakaszainak tanulóktól elvárt követelményeit. A tanulási eredményeken alapuló megközelítés közös nyelvet biztosít a formális és nemformális környezetben elsajátított kompetenciák leírására. A képesítések követelményeinek tanulásieredmény-alapú meghatározásával könnyebb mérni és összehasonlítani a különböző tanulási tapasztalatok értékét, beleértve a formális oktatáson kívüli tanulási tapasztalatokat is.

A tanulásieredmény-alapú megközelítés a tanulás során szerzett kompetenciákra összpontosít, nem pedig a konkrét tartalomra vagy tanítási módszerre. Ennek megfelelően a tanulásieredmény-szemléletű tantervek nem elméleti ismereteket, hanem (munka)tevékenységeket és az ellátásukhoz szükséges kompetenciákat határozzák meg. A tanulásieredmény-szemléletű tanterveknek több előnyük is van a tanuló számára. Egyrésztől képzésválasztásnál látja, mit fog tanulni, milyen munkakör ellátására vagy tevékenység

végzésére lesz képes a képzés eredményes elvégzésével. Ez megkönnyíti, hogy a felnőtt a személyes és karriercéljaihoz vagy a munkaerőpiaci pozíciójához leginkább releváns képzést válasszon. Másrésztől önmaga is meg tudja ítélni, hogy tud-e már valamit abból, amit majd tanulni fog az adott képzésen, így bátrabban kérheti a képző intézménytől előzetes tudásának felmérését és beszámítását.

A validáció folyamata

Hol érhető el további információ a validáció, a tanulási eredmények és a képesítések kapcsolatáról?

- A képességek láthatóvá tételének és elismerésének lehetőségei Magyarországon https://www.magyarkepesites.hu/pub_bin/Validacios_tanulmanykotet.pdf
- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300077.tv>
- 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900080.tv>
- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100204.tv>